

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.21.070/2015/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a **(pártfogó ügyvéd neve)** pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek - a **(jogtanácsos neve)** jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2015. szeptember 29. napján kelt 12.P.20.086/2014/35. számú ítélete ellen a felperes részéről 40., míg az alperes részéről 38. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással **hagyja helyben**, hogy a felperest az elsőfokú eljárásban képviselő **(pártfogó ügyvéd neve)** pártfogó ügyvéd díjának 5/6 részét a felperes helyett a Magyar Állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100 000 (százezer) Ft másodfokú perköltséget.

A felperest a másodfokú eljárásban képviselő **(pártfogó ügyvéd neve)** pártfogó ügyvéd díjának 1/10-ét az alperes, 9/10-ét az állam viseli.

A feljegyzett 1 600 000 (egymillió-hatszáz ezer) Ft feljegyzett másodfokú eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

A felperesnek koraszülöttsége miatt mindkét szemén súlyos retinopathia, kétoldali nagyfokú rövidlátás, a bal szemén befelé induló kancsalság, tompa látás és körkörös szemtekerezgés alakult ki, emiatt 2004-ben munkaképesség-csökkenése 70 %-os mértékben került megállapítására.

A felperest előzetes letartóztatásának időtartama alatt, 2009. október 19-én kihallgatása során az alperes alkalmazottja bántalmazta, amelynek következtében bal szemének ideghártyája levált, kórházba szállítását követő műtéti beavatkozás ellenére szemsérülése maradandó fogyatékoságot eredményezett, erre a szemére elveszítette a látását. Össz-szervezeti egészségkárosodását 2011. július 20-án 60 %-os mértékűnek véleményezték azzal, hogy az egészségkárosodást megelőző munkakörében, illetve képzettségének megfelelő más munkakörben való foglalkoztatására rehabilitáció nélkül alkalmas, azonban komplett rehabilitációja nem javasolt, súlyosan fogyatékosnak minősíthető.

A felperes a BV Intézetbe kerülését megelőzően saját ingatlannal nem rendelkezett, alkalmi

munkából élt. A BV Intézetből 2012. májusában szabadult, azóta hajléktalan szállón lakik. Egyesül él, párkapcsolata nincs, nővérét kivéve családjával, így édesanyjával megszakadt a kapcsolata az általa elkövetett bűncselekmény miatt. 2013. május 31. napjától 30 órás részmunkaidőben alkalmazták 73 500 Ft-os alapbérrel, munkaviszonya azonban utóbb megszűnt, huzamos ideje nem dolgozik, egészségi állapota miatt fizikai munkavégzésre alkalmatlan. Emeléssel, hajlással járó munkakörben, vegyszer közelében, illetve porral járó munkahelyen nem foglalkoztatható. Élettere, anyagi lehetőségei egyaránt beszűkültek, emberi kapcsolatai sérültek, nyáron vadkempingezéssel, beszélgetéssel tölti idejét, esetleg internetezik, telefonos játékokkal játszik.

A felperes módosított keresetében 20 000 000 Ft kártérítés és havi 250 000 Ft életjáradék megfizetésére kérte kötelezni az alperest kártérítés címén. Kereseti érvelése szerint a fogva tartásának időtartama alatt az alperes alkalmazottja által sérelmére elkövetett bántalmazás eredményeként veszítette el bal szeme látását, ez mindennapi életvitelét számottevően elnehezíti, emberi kapcsolatai beszűkültek, munkát végezni nagyon korlátozott körben tud, önálló képessége, kapcsolatteremtő készsége elnehezült.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, vitatta azt mind a jogalap, mind az összegszerűség tekintetében.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2 000 000 Ft kártérítést, továbbá 2012. július 1. napjától kezdődően havi 100 000 Ft-ot járadék címén.

A fellebbezés folytán eljáró Szegedi Ítéltábla rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a felperesnek a bal szeme ideghártyájának leválása folytán ért nem vagyoni károkért, hátrányokért. Az elsőfokú ítéletnek a járadék fizetésére irányuló rendelkezését megváltoztatta és a felperes erre irányuló kereseti kérelmét elutasította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet a perköltség és eljárási illeték viselésére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és a nem vagyoni kártérítés körében az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 75 000 Ft perköltséget és megállapította, hogy a fellebbezési eljárási illeték egészét az állam, míg **(pártfogó ügyvéd neve)** pártfogó ügyvéd díját 1/6 részben az alperes, 5/6 részben pedig az állam viseli. Határozatának indokolása szerint a felperes szemkárosodása az alperes alkalmazottjának jogellenes és felróható magatartására volt visszavezethető, ezért a keresetet annak jogalapját illetően megalapozottnak ítélte. További bizonyítás lefolytatását rendelte el a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása érdekében.

A megismételt eljárás során a felperes kártérítési igényét változatlanul fenntartotta, míg az alperes ellenkérelme továbbra is a kereset elutasítására irányult.

A megismételt eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 100 000 Ft perköltség megfizetésére és megállapította, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját 1/6 részben az alperes, 5/6 részben a felperes köteles viselni, míg a feljegyzett eljárási illeték az állam terhére marad. A megismételt eljárás során beszerzett orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperes a 2009. évi retina leválás során az elváltozással érintett bal szemének látását veszítette el, amely funkcionálisan a kevésbé jó szemnek volt minősíthető, az csupán a térlátást segítő funkcióval bírt. Kiemelte, hogy a jobb szeme állapota nem változott, az szemüveggel, kontaktlencsével jó látásfunkciójúvá korrigálható, a felperes az így korrigált jobb szemes látásával jelenleg is önálló, a

mindennapi életben önálló életvitelre alkalmas, a részleges munkavégző képessége megmaradt. Értékelt, hogy a felperes születésétől fogva gyengén látó, ami pályaválasztását, szabadidős tevékenységét megelőzően is korlátozottabbá tette, munkalehetőségei is lényegesen szűkebbre voltak szabva, az általa elszenvedett trauma következtében e hátrányok pedig fokozódtak, a társadalmi életben való részvétele tartósan és súlyosabban elnehezült. Utalt arra továbbá, hogy az alperes részére a munkavállalás az átélt trauma óta szinte teljesen ellehetetlenült, önálló jövedelem hiányában pedig a kapcsolatteremtési esélyei is tovább szűkültek, barátaival közös programokban ritkán tud részt venni, hajléktalan szállón lakva jószerint önálló egzisztencia teremtésére képtelen személyek veszik körül. Kiemelte, a felperes gyengén látása az alperes terhére róható károkozó magatartás miatt tovább fokozódott. Mindezen körülmény mérlegelése eredményeként a felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására 2 000 000 Ft kártérítést ítél arányosnak.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mind a felperes, mind az alperes fellebbezést terjesztett elő.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperest 20 000 000 Ft nem vagyoni kára megfizetésére kérte kötelezni. Fellebbezési érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe kellő súllyal, hogy az alperes károkozó magatartása következtében az egyik szeme látását teljes egészében elvesztette, amely életminőségének nagymértékű romlását idézte elő. Hangsúlyozta, hogy térlátása nincs, emiatt számára az utcai közlekedés is veszélyes, a behatás következtében csupán egy gyengén látó szeme maradt, így vesztesége még nagyobb, mintha előzőleg látása ép lett volna. Állította, hogy a balesetet megelőzően munkaviszonyban állt, megfelelő jövedelemmel rendelkezett, ami lehetővé tette számára, hogy lakást béreljen, jelenleg azonban sem munkája, sem jövedelme nincs, hajléktalan szállón él, a segélyből már étkezését és ruházódását sem tudja biztosítani. Mindehhez képest a keresetben jelölt 20 000 000 Ft összegű kártérítés elegendő lenne arra, hogy abból magának önálló ingatlant vásárolhasson. Előadása szerint a látása elvesztése miatt depressziós lett, ideggyógyászati kezelésre szorult, gyógyszereit azonban nem tudja kiváltani. Alkalmatlannak ítélte a 2 000 000 Ft összegű kártérítést az őt ért sérelem ellentételezésére, miután az elmúlt öt évet figyelembe véve az havi 30 000 Ft-os összeg erejéig fedezné kiadásait, a jövőre nézve viszont életvitele megkönnyítésére már nem lenne felhasználható.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását kérte. Hangsúlyozta, a felperes cselekmény előtti életkörülményeit, életvitelét a bal szemében bekövetkezett károsodás lényegesen nem befolyásolta, az orvosszakértői véleményből kitűnően ugyanis a bal szemét korábban sem tudta olvasásra, illetőleg a részletlátás tekintetében használni, a 2009. évi retinaleválás csupán csekély mértékű romlást eredményezett szeme állapotában. Kiemelte, a felperes jelenleg is önellátó, önálló életvitelre képes és alkalmas, a szakvéleményben részletezett munkakörökben már 2009-et megelőzően sem lett volna foglalkoztatható. Megítélése szerint nincs összefüggés a felperest ért trauma és a családi kapcsolatai beszűkülése között, miután a felperes maga nyilatkozott akként, hogy családjával a bűncselekmény elkövetése miatt romlott meg a kapcsolata, ahogy a párkapcsolat hiánya sem hozható összefüggésbe alkalmazottja jogsértő cselekményével. Érvelése szerint a felperes élethelyzetének esetleges negatív irányú változása nem az általa elszenvedett sérelemre vezethető vissza.

A peres felek fellebbezési ellenkérelme az ellenérdekű fél fellebbezésével érintett elsőfokú ítéleti rendelkezések helybenhagyására irányult.

A felperes és az alperes fellebbezése **alaptalan**.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan, a feltárt bizonyítékok okszerű mérlegelése eredményeként állapította meg, az abból levont jogi következtetései a jogszabályok helyes

alkalmazásán alapulnak, ítélete indokolásával az ítéletábra maradéktalanul egyetért, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az az alábbiakat emeli ki.

Az ítéletábra a tényállásban részletezett rész- és közbenső ítéletével megállapította az alperes teljes kártérítési felelősségét a felperes bal szeme ideghártyájának leválása folytán őt ért nem vagyoni károkért, hátrányokért. Az alperes fellebbezésében a kereset teljes elutasítását kérte, ami tartalmát tekintve akként értelmezhető, hogy továbbra is vitatja a kártérítési felelőssége jogalapjának fennálltát, álláspontja szerint az alkalmazottjának magatartása és a felperes esetleges károsodása között okozati összefüggés nem állapítható meg. Az alperes kártérítési felelősségének jogalapját illetően azonban a hivatkozottak szerint jogerős rész- és közbenső ítélet áll rendelkezésre, az abban foglaltakat az alperes már nem vitathatja, így a káreseménnyel összefüggésben a felperest ért hátrányokért való helytállás alól sem mentesülhet. Ettől eltérő kérdés, hogy milyen összegű nem vagyoni kártérítéssel kompenzálhatók a felperest ért nem vagyoni hátrányok, amelyet az ítéletábra a fellebbezésekben foglaltakra tekintettel az alábbiak szerint vizsgált.

A nem vagyoni kártérítési igény minden esetben a személyhez fűződő jogok megsértésének a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontján nyugvó szankciós következménye (EBDT2014. P.2.), a személyiséget ért sérelmek esetére rendelt polgári jogi jogvédelmi eszköz. A pénzbeli kártérítésnek a nem vagyoni károknál az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodik, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű, más nemű előnyt nyújt (34/1992 (VI.1.) AB határozat Indokolás III/2., BH1999. 273., BH2000. 569., BH2001. 12.). A kár nagysága, így maga a személyi kár bekövetkezte is becslésen alapul, amelynek objektív mércéje nincs, így annak megítélése során, hogy milyen mértékű lehet ez a kártérítési összeg, nem mellőzhető a károsult személyi körülményeinek részletes megismerése és azoknak a konkrét sajátosságoknak az értékelése, amelyek megalapozzák az arányos és mértéktartó nem vagyoni kártérítés megállapítását (BH2000. 569). A nem vagyoni kárpótlásra való igény feltételeinek fennállását az igényt érvényesítőnek kell bizonyítania (BH2000. 207.).

Jelen ügyben az alperes károkozó magatartása következtében sérült a felperes egészséghez, testi épséghez fűződő személyiségi joga, a felperest ezzel összefüggésben vitathatatlanul kár érte, ugyanis a bal szeme látását elveszítette. Tény ugyanakkor, hogy a káreseményt megelőzően a felperes bal szeme nagy fokban gyengén látó, emellett kancsal is volt, erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak eljárása során azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes születése óta meglevő egészségkárosodása mennyiben súlyosbodott a károkozás következtében, és ez milyen változást idézett elő az életkörülményeiben, életvitelében. A lefolytatott szakértői vizsgálat kiemelte, a káreseményt megelőzően a felperes bal szeme a látásélesség szempontjából látszólag jobb állapotban volt (-4, -5 dioptria, jobb szem: -10 dioptria), de ténylegesen a tompa látás miatt nem ez volt a valójában látó jobbik szeme. A bal szemén a felperes születése óta olyan fokú befelé irányuló kancsalság volt megfigyelhető, amely a tompa látást is előidézte, és ami miatt ez a szem érdemben csak a térlátást segítő funkcióval bírt, de sem az olvasás, sem a részletlátás tekintetében nem volt használható. Kétségtelen, hogy a jobb szem rövid látása a látásélesség szempontjából súlyosabb fokú volt (-10 dioptria), de ezt szemüveg, illetve kontaktlencse alkalmazásával korrigálni lehetett, ezáltal a jobb szemén jó látásfunkció volt elérhető, ezt pedig a bal szem 2009. évi retinaleválása, azaz a perbeli káresemény nem érintette, illetve befolyásolta hátrányosan. Összességében tehát megállapítható, hogy a bal szem látásának elvesztésével járó nem vagyoni hátrányok csak részoki összefüggésben állnak az alperes károkozó tevékenységével. Nyilvánvaló, hogy az életvitelt nagyban elnehezíti az egyik szem látásának elvesztése, a nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározásakor azonban nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes egy nagy fokban

gyengén látó, kizárólag a térlátás tekintetében használható szeme látását veszítette el, így az őt ért hátrány nem éri el azt a mértéket, amit egy teljesen ép látásfunkciójú szem látásának elvesztése miatt szenvedhetett volna el.

Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a felperes személyi körülményeit is, az abban bekövetkezett változásokat, és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy életvitelének elnehezülése csupán részben hozható összefüggésbe a káreseménnyel. Tény ugyanis, hogy a felperesnek 2009. évet megelőzően sem volt folyamatos és tartós munkaviszonya, ugyanakkor részleges munkavégző képessége a káreseményt követően továbbra is megmaradt, és lényeges az is, hogy a káreseményt megelőzően sem volt olyan munkakörben alkalmazható, ahol a szem nyálkahártyáját irritáló anyagoknak volt kitéve, avagy bizonyos fizikai erőfeszítést kellett gyakorolnia. Nem következett be negatív irányú változás a lakáskörülményeiben sem, önálló ingatlannal ugyanis korábban sem rendelkezett. Ennek kapcsán csupán megjegyzi az ítéletábra, a nem vagyoni kártérítés funkciója a már kifejtettek szerint a személyiséget ért sérelem kompenzálása, az nem a károsult káreseménnyel össze nem függő nehézségeinek áthidalására szolgál, így arra alapítottnak, hogy a felperes a károkozást megelőzően is megoldatlan lakáshelyzetét lakás vásárlásával rendezze, nem vagyoni kártérítés nem kérhető és meg sem ítélt. Ezen felül nincs peradat arra vonatkozóan, hogy 2009. évet megelőzően a felperes párkapcsolatban élt volna, családi kapcsolatai meglazulása pedig nem a káreseményre, hanem a felperes nyilatkozatából is kitűnően arra volt visszavezethető, hogy bűncselekmény elkövetése miatt a családja tőle elfordult. Kétségtelen, hogy a felperes elnehezült körülményei az élet egyes területein (magánélet, lakás, munkavégzés, szórakozás) a lehetőségeit tovább szűkítik és ezek egymást erősítve generálhatnak az életvitelét érintő negatív irányú tendenciát, e helyzet kialakulása azonban nem kizárólag az alperes károkozó magatartására vezethető vissza, ezért az alperes nem tehető teljes mértékben felelőssé a felperesnél jelentkező nem vagyoni hátrányokért.

A kártérítés mértékét minden esetben a nem vagyoni sérelem jellegéhez, súlyához kell igazítani, és a károsodás bekövetkeztekor érvényes életviszonyok alapulvételével kell megállapítani. A nem vagyoni kárpótlás elsőfokú bíróság által meghatározott mértéke e körülmények helyes mérlegelésén alapul, az általa megítélt összeg a káresemény óta bekövetkezett értékváltozások ellenére is arányosnak tekinthető és alkalmas a felperest az alperes jogellenes magatartása következtében ért hátrányok kompenzálására, így annak felemelését, illetve leszállítását az ítéletábra nem tartotta indokoltnak.

A felperes a perben teljes személyes költségmentesség kedvezményében részesült (Gyulai Törvényszék 12. P.20.146/2012/2. sz. végzés), ezért a Pp. 84. § (1) bekezdés b) pontja alapján pervesztessége esetén sem kötelezhető az őt képviselő pártfogó ügyvédi díjának viselésére. Erre figyelemmel az ítéletábra e tekintetben az elsőfokú bíróság ítéletét pontosította akként, hogy a felperes pervesztességéhez igazodó, a pártfogó ügyvédi díj 5/6 részét kitevő összeget a Pp. 81. § (1) bekezdése és a Jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (Jstv.) 11/A. § (2) bekezdésében foglaltak szerint az állam viseli.

Sem a felperes, sem az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ugyanakkor a felperes pervesztessége a másodfokú eljárásban nagyobb arányú volt, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján pervesztességével arányos mértékben köteles az alperes fellebbezési eljárási költségeinek viselésére, amelyet az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján - értékelve az alperes által ténylegesen kifejtett tevékenységet - a pertárgyértékhez képest mérsékelt összegben állapított meg.

A fellebbezési eljárásban a felperes képviselőtét ellátó pártfogó ügyvéd díjának 9/10-ed részét - a fellebbezés nagyobb arányú eredménytelenségére tekintettel - a Pp. 81. § (1) bekezdése, 84. § (1) bekezdés b) pontja és a Jstv. 11/A. § (2) bekezdése alapján az állam, míg további 1/10-ed részét a Jstv. 11/A. § (3) bekezdése alapján az alperes viseli. Az ítéletábla a Pp. 87. § (2) bekezdésében foglaltak szerint csupán a pártfogó ügyvédi díj viseléséről rendelkezett, annak összegét a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat állapítja meg (Jstv. 62. § (1) bekezdés a) pont).

A felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, míg az alperes illetékmentes (1990. évi XCIII. tv. 5. § (1) bekezdés c) pont), ezért a feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Szeged, 2016. február 9.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bírő

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabírő